

podučuje. Naše marljive „Novice“ so nam v 46. listu pret. leta o tem svetovale nekaj, po katerem bi bilo prav, da bi se ravnali, če hočemo, da se bomo v književnem jeziku bolj združevali.

Soglasnice se ne izrekujejo prav

1. če se napčno rabijo, postavim **š** namest **h**, = šiša, nam. hiša, — ali **č** nam. **k**, kakor se izgovarjajo v nekterih krajih po Gorenškem;

2. če se soglasnice dovolj ne razločujejo, in se postavim **g** glasi kakor **h** = hora, hrem, hori, nam. gora, grem, gori;

3. če se primerno ne izgovarjajo, postavim **nj** kakor **jn** ali sami **n** = kojn, kon, **lj** kakor sami **l** = češpla, lubezen, nam. češplja, ljubezen i. t. d.

Omenil sem samo nekoliko jezikovih napčnost, kakoršne nahajajo se po različnih krajih med ljudstvom, da bi slovenski učitelji v šoli skerbeli, da bi se otroci navadili besede pravilno izrekovati in lepo književno brati, govoriti in pisati. Zastran čerke **l**, ktera se po Gorenškem sploh kakor **v** glasi, bi bilo prav, da bi se vselej tako izgovarjala kakor se piše; saj je to že zavoljo pravopisja veliko boljši, in tudi beseda je bolj gladka.

(Dalje prth.)

T e ě n o u ě i l o.

Kazavni poduk.

Prebivališče.

Snova. Vas, terg, mesto, ulice, vodnjak, drevored; posvetovavnica, šola, cerkev, grad, bolnišnica, gostivnica, vojašnica, hiša, hlev, skedenj.

Učba. Ljudje radi skupaj prebivajo; zakaj? Več hiš, ki so blizo skupaj, imenujemo vas. Vsaka vas ima imé. Kdo mi vé povedati nekaj vasi po imenu? V kateri vasi prebivaš ti? v kateri ti? V vasi so večidel kmečki ljudje, ki se pečajo s poljem in z živinorejo. Skoro v vsaki večji vasi je cerkev in šola. — V nekterih krajih se večkrat shajajo ljudje na sejem, kjer prodajavci in kupci prodajajo in kupujejo živino, žito, drugo blago i. t. d. Tak kraj se imenuje terg. Povejte mi

nekatere imena od trgov? Postavim: Teržič, Kropa, Železnike, Ribnica, Postojna, Verhnika, Vipava i. t. d. so tergi na Kranjskem. — Kraj, kjer je veliko veliko hiš, ktere se ena druge deržé, je mesto. V mestu so večje in lepše hiše, kakor v vasi. Ceste in ulice so vložene s kamnom ali z drugim tlakom. V mestu stanuje gospoda, vradniki, učéniki, zdravniki, kupci, umetniki, ki imajo vsak po svojem stanu drugačne opravke. Imenujejo se mestnjani. V mestu je večidel več cerkev in drugih lepih poslopij, kakor je, postavim, posvetovavnica, kamor se mestni očetje shajajo in posvetujejo, kaj bi bilo prav in dobro za vse družine. Vsako mesto ima imé. Na Kranjskem so mesta: Ljubljana, Kranj, Kamnik, Loka, Radoljca, Novo mesto, Višnja gora, Idrija, Hočevje i. t. d. Na Koroškem: Celovec, Beljak, Sent-Vid, Velkovec i. t. d. Na Štajarskem: Gradec, Radgona, Bruk, Ljubno, Judenburg, Maribor, Celje, Ptuj, Brežice, Slovenji Gradec i. t. d. Na Primorskem: Terst, Gorica, Koper, Rovinj, Piran, Parenč i. t. d. — Grad je veliko poslopje, ktero je večidel na kakem višjem kraji. — V bolnišnici so bolniki, ki so bolj revni, ali ki imajo take bolezni, da ne morejo med drugimi ljudmi živeti. — V gostivnici se dobi za denar jesti in piti in streha. Popotniki gredo v gostivnico; zakaj? — V vojašnici so vojaki; kaj delajo? V mestu ali zunaj mesta je drevored, to je, veliko dreves, ktere so lepo po versti nasajene. Po drevoredu se ljudje sprehajajo; kdaj? zakaj? Vodnjak je v tla skopan in obzidan; zunaj je z lesom ali s kamnom zadelan. V vodnjaku je voda, ktero po cevih gonimo, ali jo z golido zajemamo. — V hišah ljudje prebivajo. Kteri so hišni deli? Kakšne hiše so v vasi? kakšne v mestu? Kteri rokodelci delajo hišo? — Kakšen je hlev? Čemu je hlev? Kje je skedenj? Čemu je skedenj?

Prebivavci enega kraja so skupaj občina, srenja ali soseska. Pri vsaki srenji je kak mož, župan, kteri skerbi, da se vse prav in po redu godí. Vsak dober srenjčan želi, da bi bila vsa srenja srečna. Vsak pomaga eden drugemu. Pri srenjčanih mora biti duh edinstva, ker

Edinost vse vterja in veže;
Nesloga pa dela vsem težé.